

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r32652468845354,MICHALCZAK-Stanislaw.html>
18.04.2024, 13:42

MICHAL CZAK Stanisław

Osoba

MICHALCZAK Stanisław

Urodzony

1897

Zmarł

1963

Opis

powstaniec kompanii opalenickiej oraz 8. kompanii 2 pułku strzelców wielkopolskich (późniejszego 56 pułku piechoty wielkopolskiej). Ur. się 23 października 1897 r. w Perzynch w rodzinie włościańskiej Michała i Wiktorii z Kromskich . Od szóstego do czternastego roku życia uczęszczał do szkoły w Perzynch. Po ukończeniu szkoły do ukończenia 18 lat pracował na roli przy rodzicach. W dniu 5 maja 1916 r. został powołany do wojska niemieckiego do 132 pułku piechoty (1 Dolnoalzacki) w Strasburgu (obecnie miasto w północno-wschodniej Francji ,

przy granicy niemieckiej na Renie). Brał z nim udział w walkach na froncie zachodnim I wojny światowej.

Powrócił z wojny do domu 28 grudnia 1918 r.. W chwili pierwszego ataku na Zbąszyń zgłosił się jako ochotnik do powstania przeciwko Niemcom. Jak napisał w swojej relacji: „Z dnia 4 na 5 stycznia 1919 r. w nocy zaatakowały wojska polskie na Nądnie i Zbąszyń gdzie ja do tejże oddziału powstańczych się natychmiast przyłączyłem i brałem w łączny czynny udział w Nądni i Zbąszyń w kompanii opalenickiej pod dowództwem Edmunda Klemczaka. Ponadto w składzie kompani Klemczaka we walkach pod Nową Wsią (Zbąską), Babimostem i powtórnie pod Zbąszyniem. (...)W Nowej Wsi znajdował się nasz oddział powstańczy pod dowództwem Klemczaka w sile 80 chłopów nieprzyjaciela atakując na Nową Wieś w sile jednego pułku jedną baterią i pociągami pancernymi. Nasz oddział powstańczy znajdował się w ciężkim położeniu gdyż nie było drogi wyjścia ponieważ Nowa Wieś znajdowała się po drugiej stronie rzeki Obry, a nieprzyjaciela miało zadanie nas okrążyć, most który prowadzi przez rzekę był trzymany pod ciężkim ogniem artylerii, gdy nieprzyjaciela podsunął się pod wioskę otworzył oddział powstańczy ogień karabinów po długiej zaciętej walce odparliśmy nieprzyjaciela. Nieprzyjaciela pozostawił na polu bitwy 8 ciężkich karabinów maszynowych wszelką amunicją i kilka lekkich karabinów maszynowych około 100 zabitych i rannych, z naszej strony około 18 rannych. Tego samego dnia w godz. popołudniowych, zaatakował nieprzyjaciela powtórnie i został powtórnie z ciężkimi startami odparty”.

Około 10 lutego 1919 r. przydzielony z kompanii opalenickiej do 8. kompani 2 pułku strzelców wielkopolskich (późniejszego 56 p.p.wlkp.) pod dowództwem Antoniego Maciejewskiego.

Skierowany na front pod Sierakowem, a następnie wysłany został ze swoim oddziałem na front pod Krzyż do wioski Miały. W składzie patrolu ochotników m.in. Pączkowe, Drawskim Młynie i Piłce przeprowadził akcję zerwania łączności telefonicznej i zebrania aparatów telefonicznych. Ponadto brał udział w akcji odwetowej za napad niemiecki na Marjanowo. Około 15 sierpnia 1919 r. został skierowany wraz z kompanią pod Międzychód. W końcu sierpnia 1919 r. transportem kolejowym wyjechał na front litewsko-białoruski pod Połock, a w 14 dni później pod Bobrujsk, gdzie brał udział w walkach pod Swobodą i Szaciłkami. Następnie uczestniczył w kolejnych walkach, które prowadziła w ofensywie i defensywie 8 kompania, II batalionu 56 pułku piechoty. W wigilię Bożego Narodzenia 1920 r. wraz z pułkiem został załadowany na transport, który powrócił do Wielkopolski. W garnizonie we Wrześni przebywał do zwolnienia do rezerwy w dniu 7 lipca 1921 r.. Posiadał stopień plutonowego. Podjął pracę we własnym gospodarstwie w Perzynch. W okresie okupacji jako powstaniec wielkopolski przeznaczony przez Niemców do wysiedlenia 1939 (dane z 2 grudnia 1939 r.

W latach 1939-1945 zamieszkał wraz z rodziną w Chrośnicy (powiat nowotomyski). Po wojnie wrócił do Perzynch. Żonaty z Michaliną z domu Radną (16.11.1923 r.). Posiadał z tego małżeństwa syna Konstantego (ur.3,10,1924 zm. 27.10.1924). Z kolei żonaty z Marią z Tomaszewskich (9.09.1929r.) posiadał dzieci: córkę Małgorzatę (1932) i syna Maksymiliana (1936). Zmarł 6 stycznia 1963 r., pochowany na cmentarzu w Przyprostyni.

Posiadał Medal Niepodległości (1932), ponadto wyróżniony: Krzyżem Waleczności przez Związek byłych Ochotników Wojsk Wielkopolskich (1932), odznaką pamiątkową Wojsk Wielkopolskich

(1921).

W dniu 18 stycznia 2009 roku w ramach obchodów 90 rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego odbyła się uroczystość poświęcenia i odsłonięcia kamienia pamiątkowego ku czci ochotniczego oddziału powstańczego z Perzyn. Inicjatorem i fundatorem kamienia pamiątkowego był syn Stanisława Michalczaka, Maksymilian. Po mszy św. odprawionej przez ks. dr Krzysztofa Michalczaka mieszkańcy Perzyn i zaproszeni goście byli świadkami odsłonięcia i poświęcenia kamienia pamiątkowego, który stanął w centrum wsi opodal budynku szkoły.

Odsłonięcia dokonał poseł Stanisław Kalemba w towarzystwie Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego Wojciecha Jankowiaka, Burmistrza Zbąszynia Leszka Leśnego i Maksymiliana Michalczaka. Pod pomnikiem umieszczono akt erekcyjny o następującej treści: „W 90 rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego pamięć i cześć żołnierzom ochotniczego oddziału z Perzyn, w którym brał udział mój ojciec Stanisław Michalczak postanowiłem ufundować pomnik ku ich czci. Nadmieniam, że posiadam oryginalne dyplomy, patenty i krzyż Medalu Niepodległości. 18 styczeń 2009 rok. Maksymilian Michalczak z żoną Krystyną oraz synowie Zbigniew, Krzysztof, Michał”.

Bibliografia

Z. Kościański, Michalczak Stanisław (1897-1963), (w:) Powstańcy wielkopolscy. Biogramy uczestników powstania wielkopolskiego 1918-1919, t. X, red. B. Polak, Poznań 2010, s 102-103.

Autor wpisu

Zdzisław Kościański

